

Lục Tỉnh Tân Văn

Broadeur Politique — L. MARTY
ton. Mout — NGUYỄN-V. CỎA
ADMINISTRATION
et REDACTION
Salon, Rue Catinat, 153-155 (1^{er} Etage)

GIÁ BÁN:
Năm-kỳ, Trung-kỳ và Cao-môn
Mỗi năm 6 \$00
Sáu tháng 3 50
Ba tháng 2 00
Mua báo thì kể từ ngày
mồng 1 và ngày 15 mỗi tháng
mà phải trả tiền trước.

六省新開
MỖI TUẦN LÊ RA BA KỶ:
NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
Mỗi số bán lẻ 0 50
TELEPHONE N^o 176 | Adresse télégr.: LL 219-345800

GIÁ BÀN:
ĐI-ET LIAO, HAI PHÁP
TA THƯỚC PHIA
Mỗi năm 75 00
Sáu tháng 4 00
Ba tháng 2 25
On s'abonne sans frais dans
tous les bureaux de poste.

**PARIS LES BUREAUX, 10 RUE
DE SAIGON** Aux bureaux de l'imprimerie
et BUREAU: Aux bureaux de l'imprimerie
118, Rue de la Harpe, Paris.
On traite à forfait pour les
contrats de longue durée. Les
prix sont payables d'avance.

MỤC LỤC

- 1. — Quan Thống-đốc Nam-kỳ đi viếng nhà máy xay lúa Nguyễn-thanh-Liêm
- 2. — Bài chúc từ của ông Đốc-phủ Trụ
- 3. — Lời chúc từ của ông Liêm con của ông Ngạn
- 4. — Chợ phiên Hanói
- 5. — Thuốc Gôôp đã ngon mà lại rẻ
- 6. — Thông báo
- 7. — Giương lảnh dăng kinh
- 8. — Hội Nông-nghiệp Trương-tế Mỹtho
- 9. — Thế tin vãng lai
- 10. — Hướng truyền
- 11. — Tự do diên dân
- 12. — Tin Đông-dương

QUAN THỐNG-ĐỐC NAM-KỶ đi viếng nhà máy xay lúa Nguyễn-thanh-Liêm

Ngày thứ tư 22 Octobre 1919, 9 giờ sớm mai, quan Thống-đốc Nam-kỳ đi Mỹtho, đến tại làng Phước-hòa quận An-hóa viếng nhà máy xay lúa của ông Nguyễn-thanh-Liêm là con ông cai tổng Nguyễn-văn-Ngạn tổng Thủ-phước.

Chiều ngày 21 thì tại nhà ông cai tổng Hòa-quới, và nhà máy, nhà bu-ô ở chung quanh đó đều có treo cờ rục rỏ thiên hạ chat như nệm, tối lại đèn điện khi thấp sáng trời, và có hát bóng chèo các viên quan viên chức và dân chúng xem chơi cho vui vẻ.

Qua ngày sau 9 giờ sớm mai quan Thống-đốc Maspéro, quan Chánh-chủ tỉnh Mỹtho Mossy và hai quan đốc phủ sứ Chung và Trụ đi xe hơi tới nhà ông cai tổng thì có quan đốc-phủ Trụ và quan phủ Lương, ông cai Ngạn, ông iếm, chủ nhà máy xay, ông Bền chủ nhà máy ép dầu, ông Đai chủ hãng mua bán đũa khố và lúa gạo, cũng là nhiều ông buôn bán khác và hương chức các làng lân cận đều đứng chờ mà hầu rước.

Khi quan Thống-đốc đi tới nhà máy thì nhạc tây đánh bài Quốc-nhạc-Marseillaise

Quan Thống-đốc và các quan đi xem nhà máy xay thì có ông Liêm làm hướng đạo mà chỉ các cơ cụ trong nhà máy cho ngài xem, đi coi kho trữ lúa, trữ gạo, đến viếng nhà hàng buôn bán hàng tây, hàng tàu, hàng ta. Các việc xong xuôi rồi thì là 10 giờ. Đi tới đầu thị trấn Thống-đốc đều khen ngợi vô cùng.

Ông Cai-Tổng mới mời các quan vào nhà tr, trước khi dùng rượu, quan chánh chủ tỉnh có đọc bài chúc mừng quan Thống-đốc tới viếng nhà máy của Annam và cảm ơn ngài có đạ cổ cấp đến dân bản quốc mà đi đến các sở công nghệ của con dân trong xứ đã lập thành rồi dựng do đó làm gương khuyến khích Annam trong đường tranh thượng mỗi ngày nay, ngài lại nói rằng bài diễn-thuyết của quan Thống-đốc đọc tại hội Nam-kỳ thương mại công nghệ hội

hôm đêm 11 octobre 1919, toàn là lời cha mẹ thương con dạy dỗ con, thì nhơn dân đều bài phục đời đời.

Kể đó quan Chủ quận An-hóa cũng đọc một bài chúc mừng quan Thống-đốc và ông Nguyễn-thanh-Liêm cũng đọc một bài chúc mừng và bài tạ quan trên có tình hạ cố cho con người dân, quang lâm đến nhà máy mà xem các việc công nghệ thương mại của cha con người đã sáng tạo trên 6, 7 năm rồi, khi dẫn làm nhỏ nhỏ nay mưa to, đến sau ra cuộc vỡ ruộng như các quan đã thấy.

Quan Thống-đốc trả lời lại rằng ngài lấy lòng vui mừng lắm mà thấy dựng người Bôn-đốc ra lo thương mại và công nghệ dựng thành sự như ông Liêm là chủ nhà máy xay lúa và ông Bền chủ lò dầu tại Chelôn. Vấn từ lúc trước làm ngài dạy rằng ngài đã sớm biết Annam có tài đủ ra tranh thượng, đến nay ngài thấy rõ ràng ngài biết như vậy thiết chẳng sai lầm. Nhưng mà mừng thì mừng cho kẻ đã lập thành rồi lại bởi bạn sơ đã có dạy dỗ theo tập, nay mới dựng hưng sự, các ông cũng còn một số công nghệ, các thứ này chưa đạ đến công nghệ hiện, mà nay lại với muốn phát khởi ra những công cuộc to lớn quá.

Bởi vậy cho nên ngài đã nói những thuyết hôm đêm 11 octobre 1919 tại hội Nam-kỳ thương mại công nghệ, cho bà tánh rõ các cơ quan hiện tại, thì lại có người đi nghị rằng ngài nói chơn xác quá đi.

Chớ họ chẳng hiểu ngài dùng lý trách nhiệm chủ quyền Chánh phủ là cha mẹ của dân, mà hề cha mẹ mà muốn dạy bảo lại chẳng lấy lợi ích thiết, thì sao cho phải đượ. Nền khi hề nêu đều chỉ con làm phải thì khen thì thưởng, đóc suất cho nó làm tới, đều chỉ coi chẳng phải thì ngăn ngừa, dạy dỗ chỉ về. Miếng sao cho nó khỏi hư khỏi làm, dần dần có mich lòng cũng chẳng quân, mới thiết tình cha mẹ.

Ngài lại khen ông cai Ngạn trong

công việc làm tới nhà nước, thiết đã chầy ngày dầy công, lại có phước nhà sanh con hiếu như ông Liêm giúp cha lo lắng mở mang cho đồng ban, quê hương, nên quan Thống-đốc hết lòng vui mà ngày này đến tại làng Phước-hòa là quê quán của ông cai tổng mà như là cũng bởi ông cai và linh từ sáng tạo việc thương mại công nghệ thiết đáng không khen, Ngài mới hứa sẽ cấp bằng chức huyện hàm cho ông cai, là một phần thưởng xứng đáng cho người làm.

Ông huyện hàm lại cảm tạ ơn quan Thống-đốc rằng thương quan đã chịu khó nhọc đến chốn quê mùa là nơi xứ sở của người mà viếng nhà máy xay lúa và nhà buôn của cha con ngài thì là một cái vinh diệu cho trong đảng họ ngài rồi, đề đầu thì thương quan bản thân đến mà cấp bằng chức huyện hàm cho ngài thì ngài lấy làm cảm động hết sức và đối ơn nhà nước vô cùng.

Rồi quan Thống-đốc lại xây lại mà cho quan Đốc-phủ Trụ hay rằng quan Đốc đã đặng chánh-quốc ban trong ngũ-dang Bắc-đầu bội-tinh.

Kể đó các quan đứng rước champagne và chuyển vâng một dầy lâu rồi thì trở ra xe hơi mà về.

Trong tiệc rượu nhạc tây nhiều lần rồi khúc tiêu ta, khá khen cho ông cai chủ bọn nhạc Thủ-ngũ và các người kèn to trực rất nhảm mực. Trưng Ngôn.

Bài trên đây là của một vị thông tin gởi cho Bôn-quan Nay Bôn quan lại tiếp đặng hai bài chúc từ chủ Langsa của quan Đốc-phủ Trụ cùng ông Nguyễn-thanh-Liêm đọc mừng quan Thống-đốc, nên xin dịch ra đây cho chư đọc giả nhân lãm.

BÀI CHỨC TỪ của ông đốc-phủ Trụ

Bẩm Thượng-quan,

Chúng tôi kính xin thay mặt cho chức dịch hương tổng, cùng dân chúng trong quận An-hóa và phần riêng của chúng tôi hết lòng hân hạnh cúi xin chúc mừng Thượng-quan mới quang lâm đến đây và hết tình cảm đội Thượng-quan đã chẳng nề khó nhọc mà đến cho tận địa chỉ mà viếng cái nhà máy Annam thứ nhất của ông Nguyễn-thanh-Liêm sáng lập

Thượng-quan mà quang lâm đến đây lần này là tỏ dấu chẳng khi nào mà ngài chẳng hết tình chiếu cố đến sự lợi ích trong cuộc thương-mại kỹ-nghệ của con nhà Annam. Và dịp này đây cũng thật là một điều khuyến khích rất quý báu cho những kẻ nào muốn đổi theo gương ông Liêm. Từ khi Thượng-quan đương còn lãnh quyền chủ-tể hạt này, thì trong năm 1912, Ngài đã dựng nên hội Nông-nghiệp Trương-tế ở Mỹtho ngõ đặng dạy bảo cho người Annam biết

cùng nhau đoàn-thể mà bán lúa cho xứng tiền, và có phương tiện mà kiếm vốn cho đỡ lo toan công việc nông mầu.

Từ khi Thượng-quan lãnh quyền chủ-tể Nam-kỳ, thì ngài lại đã tùy theo quyền lực nhằm phép mà đi bộ cai cơ vận đặng cuộc tự do lý tài của dân Annam.

Cũng vì hết lòng tin ngưỡng cái chí ý khoan-đại công bình của Thượng-quan, và cũng ý có Chánh-phủ âm phò mặc trợ, nên chỉ người Annam trong bốn-hạt cũng đã ước thì một vài thương cuộc mà cạnh tranh cùng khách-trừ.

Những lời vàng tiếng ngọc của Thượng-quan đã phân thuyết trong khi ngài-kính quá hạt Bến-tre và trong kỳ nhóm hội thương-mại kỹ-nghệ Annam tại Saigon, thì đã ảnh hưởng khắp đến đây và đến chúng trong quận này mỗi một đày tuần phụng theo lời hay lẽ phải của ngài.

Và quan chủ-lĩnh chúng tôi cũng đã có truyền dạy tuân theo ý chỉ vậy nư.

Bởi vậy cho nên chúng tôi tưởng đấm ước ao làm sao cho dân tỉnh theo theo một mục lý tưởng ý hoài hoài: ngõ cho xứng cái lòng tin cậy, cái tình ái trước của Thượng-quan đã sẵn lòng cố cấp đến dân chúng Annam.

Đại-pháp van tuế,
Nam-kỳ van tuế,
Mỹtho van tuế.

LỜI CHÚC TỪ của ông Liêm, con ông Ngạn

Bẩm Thượng-quan,

Nay đặng mới đưng chủ-tể cõi thuộc địa Nam-kỳ mà đến viếng cái nhà máy hiện mới của chúng tôi, thật là một điều vinh hạnh cực đại cho chúng tôi, mà cũng là một cái đầu tư sáng Chánh-phủ Langsa hết lòng khoan-hung mà bảo hộ dân chúng Annam, làm cho tôi đay tới tới được mà lo sự tình ai đái, hết lòng kính mến hầu, kính mến cảm đội Thượng-quan. Nghiêm thân tôi đã trôi đời hết tâm lực mà giúp việc công việc làng nơi quê quán, và háng lo cái lương giúp đỡ cho cái thân phận những kẻ đồng-hương, nay trông cũng thì lòng toại chí mà cấp kiến-đức cho sự cuộc thành tựu, bởi vì trước đây chúng tôi không thôn đay lần này là tỏ dấu chẳng khi nào mà ngài chẳng hết tình chiếu cố đến sự lợi ích trong cuộc thương-mại kỹ-nghệ của con nhà Annam. Và dịp này đây cũng thật là một điều khuyến khích rất quý báu cho những kẻ nào muốn đổi theo gương ông Liêm. Từ khi Thượng-quan đương còn lãnh quyền chủ-tể hạt này, thì trong năm 1912, Ngài đã dựng nên hội Nông-nghiệp Trương-tế ở Mỹtho ngõ đặng dạy bảo cho người Annam biết

đã nhiều phen kinh quá thì toàn là để đầu không phai của một Chánh-phủ hùng thịnh, thăm thẳm, làm cho chúng tôi càng thêm chắc ý tin ngưỡng Nhà-nước Đại-pháp bảo, bộ một cách rất cung kính. Trước chừng mười lăm năm nay, cái nhà hàng mà Thương-quan mới vừa đi viếng các mỗi hàng hèn nhỏ đó là của Nghiê-m-thần tôi lập thành. Nghiê-m-thần tôi mà lập cái hàng này ra là chẳng phải ham lợi mà vẫn là tùy theo tìm tinh ai quần áo chuộng rất cao thượng; vậy nên chỉ quyết lập ra cho vừa sức những kẻ đồng-hương trong xứ, chỉ bán những đồ cần kíp nhưt dung để cho người bần-thô khỏi mất công tốn tiền đi ra cho đến nơi thành-thị. Vậy mà rước mong sao thì thành hiệu cũng đang vậy. Mỗi ngày hơn 300 người đi chợ hay là vô mua đồ trong nhà hàng, nào là ghe lớn xuống nhỏ đều chở hàng lóa vật thóc cứ nó đi trôi trong cái rạch thông vào chốn này không khi nào ngớt.

Thành hiệu như vậy, mà cũng chưa vừa lòng ham muốn của nghiê-m-thần tôi là hằng muốn giúp cho quê hương hơn nữa, đỡ cho đồng bào thêm.

Bởi vậy cho nên cũng nhờ rghiêm-thần tôi đánh lòng quá quyết ưng chịu và giúp tiền bạc nhiều hơn hết mới lập nên một cái nhà máy xay nhò tại trong làng này trong năm 1913. vậy mà chẳng chầy thì đã thấy trong năm 1917 cái máy xay nhò ấy liền có cái nhà máy xay nhò lớn vừa mới đi xem đây thế cho.

Chúng tôi cũng thường nghe lắm kẻ đến coi hay lấy làm lạ sao mà thiết lập một cuộc công nghệ như vậy lại để nơi đó cùng tịch hạ xứ, mà chẳng chịu đem ra nơi đó hội trưng cách hơn; giả tí như An-hóa, Mỹtho chẳng tốt. Vậy mà nghiê-m-thần tôi lại quyết định phải để nhà máy xay gạo ở đây, bởi vì nghiê-m-thần tôi muốn làm làm sao nơi chỗ này rùn cũng những người đồng-hương như mình, sanh, để một góc đất Nam-kỳ với mình, cũng đều sanh trưởng một xứ với mình cho có công ăn việc làm, cho đủ ăn đủ mặc.

Hết thảy những người giúp việc của chúng tôi từ người coi máy cho đến người culi vát đồ, thợ điện khi cho đến thầy giữ sổ sách cũng đều ở trong làng này. Mấy người cùng gia quyến họ ở dọc theo hai bên đường vô nhà máy, nhà họ ở đó cũng của chúng tôi coi cất, họ ở với chúng tôi lâu, bây giờ cũng chẳng khác chi người trong gia quyến.

Cải công nghệ và cuộc thương mại của chúng tôi đã giúp đỡ được nhiều gia quyến. Mà những kẻ trong gia quyến ấy càng ngày càng thấy rõ ơn đức của Chánh-phủ Đại-pháp, vì bởi Chánh-phủ đã để cho họ được an cư lạc nghiệp. Băm thương quan, nhà chúng tôi mà có thể giúp ích chút đỉnh cho người đồng-hương, thì chúng tôi cũng chẳng khi nào dám quên rằng làm nên được việc là cũng nhờ có tay người con một tán trợ vào. Mà người con một ấy nhờ có trường Đại pháp gia đưc mới được nên. Tuy tôi qua ở bên Mâu-ước chưa được bao lâu, mà cũng nhờ đó tôi mới biết được mở mắt. Ban sơ tôi còn tưởng rằng nghiê-m-thần tôi cai trị một tổng mà lại đến rất hơn ai hết, thì cũng đủ liền của mà cho tôi ăn ở không.

Vậy mà từ khi tôi trãi xem Đại-pháp, từ các chốn tỉnh thành cho đến nơi vương rường, Marseille, có, Lyon, có, Paris, có, Bordeaux có, Toulouse có, rồi tôi hiểu biết rằng phải ăn làm, mà trong xứ qui bầu trời cũng của chúng tôi thì đều gì cũng còn phải ra làm. Tôi đem những điều cảm giác ấy về thì nghiê-m-thần tôi là người sẵn lòng khám phục nhà nước bảo hộ mà nghe tôi thuật chuyện không khen như vậy lại càng thêm bền lòng tin ngưỡng.

Bởi vậy cho nên lúc ấy cha con chúng tôi làm đầu ý hiệp mới gây được nên cái chốn thương mại kỹ nghệ mà ngày nay thêm phần thịnh cũng là một cái cơ hữu hằng của tâm lòng trung thành ái dái yêu mến cái dân tộc giáo họ là một cái dân tộc đã dạy cho chúng tôi mở mang quán đốc công cuộc thương mại kỹ nghệ mà giúp ích cho đồng-hương chúng tôi.

Thương quan đến đây mà ban cho cái đầu của dùng chủ lễ trong cõi thuộc địa này có lòng chiếu cố đến cái công cuộc hèn mọn của chúng tôi. Thương-quan thì thổ như vậy thiết chúng tôi lấy làm khoái lạc vô cùng. Phần riêng là dân chúng trong quận này, chúng lại thì hết thảy người Annam mà thấy Thương-quan làm như vậy, thì ai ai cũng rõ chắc Đại-pháp hộ trì thần trị Annam, thiết hết tinh phụ từ chẳng chút đổi dời, hàn hạnh thay cho những kẻ sanh trưởng đồng tài dưới cuộc hòa bình Đại-pháp.

Băm Thương-quan, xin hãy nhậm lời cảm tạ của chúng tôi cúi gập cho Qui thế ngài và nhà nước Đại-pháp rất xinh đẹp, rất tôn quý là Mâu-ước chúng tôi.

*Đại pháp vạn vạn tuế.
Nam-kỳ vạn vạn tuế.
Maspero vạn vạn tuế.*

Bổn quan lấy làm hàn hạnh mà chúc mừng cho quan Đốc-phủ Tru, ông Huyền-hàm Ngan chủ quy Linh từ là ông Liêm thiết là xứng đáng những tiếng khen khen những phần đặc thưởng của quan Thống đốc; thiết là đáng làm gương cho anh em chúng ta trong cuộc tranh thương này.

Chợ phiến Hanoi

Từ ngày quan Thống-đốc Nam-kỳ đọc bài diễn-thuyết nơi kỳ Đại-hội của Hội Nam-kỳ thương-mại ở đây, mà ngài đã lấy lời dạy bảo rất chân thành, rất đích xác, rất nghiêm khắc mà chỉ trích các bịnh tật của con nhà Annam trong chốn thương-trương. Ngó có đem đường chỉ hướng cho anh em chúng ta mau mau trở thành cuộc tự do lý tài mà giúp ích lấy lợi quyền trong nước. Vậy mà tuy ngài đã lấy lý rất chân thành mà phân phó cùng chúng ta, mà cũng còn có lắm kẻ nhiệt thành chỉ sơ ơ vì bấy nhiêu lời nghiêm khắc mà làm Annam mình tưởng lầm rằng không đủ sức tranh đua trong cuộc thương mại mà ngã lòng thối chí đi chẳng? Song thật rất may, may là đồng bào ta ai cũng đều rõ quan Thống-đốc mà dạy như vậy là chẳng khi nào mà ngài có ý nghĩ rằng Annam không đủ tài đủ sức không có thể tranh thương; mà chính là ngài đã lấy theo trong câu: « Ma nhàn giả giáo nhân, » mà khuyến khích

cho anh em chúng ta tức mà làm cho nên việc. Nên chi, chẳng những là không ngã lòng mà lại còn xông lên thêm, sốt sắng thêm và anh em chúng ta ai ai cũng sự sự lấy nhiều lợi rất qui bầu của ngài, đứng có học cái hay của người, bỏ đều quấy của mình; nói tóm lại ai ai cũng đều muốn học tập cho được rành nghề, cho được từng trải trong đường buôn bán.

Ấy vậy muốn cho được từng trải, cho được rành nghề, thì chẳng phải chỉ nghe lý luận mà đủ, mà vẫn còn phải mắt thấy, ừng dụng mới là. Vì muốn buôn bán thì trước hết phải biết hàng hóa, phải biết xứ nào có vật liệu thổ sản gì, xứ nào, không có vật gì, xứ nào vật liệu thổ sản món nào rẻ, xứ nào đắt, chỗ nào có hàng hóa vật liệu những món gì tốt, chỗ nào xấu; mỗi một điều phải tai nghe mắt thấy mới được. Song dưới trời cả muôn ngàn nước có đồ chế tạo, thổ sản khác nhau mà lại xa cách nhau hằng muôn ngàn dặm, thì ai có tiền đâu, sức đâu, ngày giờ đâu mà đi cho cùng cho khắp mà duyệt lịch cho hết.

Ấy đó, cũng vì bởi có đó, cũng vì bởi đó, nên nhà buôn văn-ước cho đành thông đồng gần gũi nhau mà ban tình việc giao dịch. nên chỉ thường thường trong các nước văn-ước biết trọng lợi quyền là gần với của giặc, là cái đôn can của ông Archimède, thì đầu đầu cũng đều có lập ra chợ phiến.

Chợ phiến nghĩa là gì? - Chợ phiến nghĩa là một hội chợ nhóm có kỳ hạn hoặc một tháng, ba tháng, một năm mới nhóm một lần. Nhóm chợ phiến để mà tụ hội các nhà kỹ-nghệ, cơ-xảo, thương-mại bất kỳ là nước nào cũng có rao cáo những đồ chế tạo, thổ sản của nước mình cho các nhà thương-mại văn-ước đến biết được tiền về tiêu vận. Còn những nhà thương-mại cũng đi đến đó mà xem coi hàng hóa, hoặc có đánh lòng mua đặt món gì cùng những nhà chế tạo. Bên Đại-pháp ta đến kỳ chợ phiến Lyon, chợ phiến Bordeaux thì đồ lợi vô cùng, mà cũng nhờ cái chợ ấy mà thương quyền Đại-pháp mới ngày mới hưng vượng.

Nước Nam mình từ thuở trước cũng đã lập ra chợ phiến, hiện đây chỉ ngoài Trung-kỳ Bắc-kỳ cũng hãy còn làm chợ phiến từ xưa để lại. Những chợ phiến của ta hiện nhiều chỗ để bán đồ thổ-nghệ chế tạo trong nước, chủ đỉnh mà thôi. Mà như thế là để các mán mọi đem đồ trên sơn không xuống đời để dưới đồng nội. Annam ta vẫn nhiều chợ phiến nên mới có những câu tục ngữ: « Buổi mai em đi chợ phiến... ». Cho đến triều vua Thành-thái cũng lắm khi hay được chợ phiến trong các phủ. Tuy vậy mà vẫn một cái thế thức nhò hèn, bất quá cũng là một lối chợ thường mà có bán đủ món đồ cần dùng, lại đi nhò ra hoặc là năm ngày một chuyến, 10 ngày một chuyến cho có chừng đó mà thôi; chứ chẳng phải có chủ nghĩa rất sâu rộng như các chợ phiến của các nước văn-minh đương thời.

Bởi vậy cho nên, từ ngày quan Toàn-quyên Albert Sarraut, ăn ngon bắt tay của dân Annam chúng ta qua đây, ngài xem thấy rõ cái mối lợi cho cõi Đông-dương, cần phải có một cái chợ phiến mới hẳn mong khoáng trương thương mại, kỹ-nghệ, cơ-xảo trong xứ đồng. Nên ngài mới ban hành lời nghị

lập tại Hanoi một cái chợ phiến, nhưit nhưit đều chiếu theo thể lệ các nước văn-minh.

Vậy mà đồng-bào ta trong Nam có ít kẻ hiểu thấy sự lợi ích của chợ phiến Hanoi cho lắm, nên kỳ nhóm trước con it người đi, mà có ai đi, cũng chẳng qua đi coi cho biết, chứ chẳng quyết chí việc thương-mại.

Gần ba tháng nay, anh em lỵc châu, từ nơi thành thị cho đến chốn hương thôn, đâu cũng đều đứng đậy mà quyết chí tranh trong đặng giành giữ lấy lợi quyền trong nước, thiết là một điều đại hạnh cho nói giống ta biết đường bao.

Nay sẵn dịp đến kỳ tháng December (từ 14 Décembre đến 28 Décembre) đã đến ngày nhóm chợ phiến Hanoi. Và quan Thống-đốc Maspero ngài quyết chí giúp cho Annam làm cho nên việc, nên ngài đã có dự cho 15 người thương-mại đứng phép Nhà-nước chịu tiền lâu mà ra nhóm kỳ chợ phiến, đặng

Thuốc Gò-vấp đá ngon mà lại rẻ

Ngài vì đồng-bang ta đang lúc tranh-thương rần-rộ này, có nhiều tiệm mới lập ra mua bán các thứ, thì tôi hết lòng lo lắng cho đồng-bang ta làm: vì vạn sự khởi đầu nan, e khi muốn việc khó tránh khỏi sự mua làm bán lố với khách-trở-chàng? Nhưit là vật mua bán thuộc Gò-vấp, là một việc rất khó thông khó hiểu, mà lại để làm giá-á hơn hết. Nhờ vì các nhà trong thuốc đều có thứ tôi sưu khác nhau, nên có người có thể không dùng thuốc bao giờ. Vậy nên người mua, nên không tinh-tướng lịch-lâm, không biết cách nếm, cách xem màu thuốc thế nào là ngon là dở, thì không tài nào định cho chính giá, cho khỏi làm ãng. Vì lại còn có nhiều thứ « thuốc-giáo » là khác nữa; kẻ sao biết việc thương-nhơn da trái!

Như tôi nay, chẳng qua là: Từ tôi ra buôn bán thuốc Gò-vấp đây, kể đã 9, 10 năm trời, làm pheo lời ở, nhiều khi mắc lòn bị làm; nên tôi đã từng trải qua lần lúc rỗi, thì nay tôi mới đề đề vậy mà xem. Vậy nên tôi xin thà để mà xướng ra làm lời quảng-cáo này để giúp bạn đồng-bang ta trong lục châu đặng rõ:

Nguyên xưa nay các tiệm khách-trở ở tại Quảng-Ninh, Traviat, Beatrie, Baccieu và Baccieu, đều đều có của tôi đem ra bán tại Việt-nam, cũng có các nhà thương-mại mới, để bán để định giá, mà trở trở lại cho có lời từ 10-15 đến 20 phần một đồng bạc vốn mua.

Còn các tiệm gần như Saigon và Cholun, thì tôi lại chỉ thuốc đến tận nơi tiệm cho.

Vì muốn để giúp cho đồng-bang ta thành vượng, nên tôi đem thêm khác biệt ở đây, để cho đồng lòng chiêng. Tôi đem của tôi ra, đã giúp đồng-bang nên việc, mà khi kết giá đoan-thẻ càng chặt càng bền.

Định mỗi ngày; từ 7 giờ đến 9 giờ sớm mai, thì tôi có mặt tại tiệm tôi luôn luôn, xin chư-ôn muốn thương-hợc đến chỉ lấy đến trong giờ ấy. Hoặc ở xa thì xin viết thư cho tiệm.

Hiệp-Long hiệu
ở g.1 chợ Bình-tây, Chợ-lớn
Chủ tiệm: PHẠM-VĂN-THƯỚC kính cáo.

trước nữa là mắt xem cho tương tận việc thương mại, sau nữa là lựa chọn hàng hóa mà phòng lập nhà buôn trong Nam-kỳ mà tranh thương cùng Khách-trú.

Vậy hẳn quán hết lời trần trong cuộc công ai là kẻ nhiệt thành trong cuộc tự do lý-tại này, đều nên phải ra chợ phiên Hanói mà xem cho tương tận mà học lấy cho lão luyện nghề buôn bán. Vì thiết tưởng chẳng có học trường nào, làm công với hàng nào cho đủ, cho hay bằng ra xem hội chợ phiên: trường nào có dạy cũng chẳng qua là dạy lý luận hàng nào có bán cũng chẳng lẽ bán đủ hết mọi món. Huống chi ngày nay Nam-kỳ ta muốn tranh thương cùng Khách-trú, thì Nam-kỳ ta chỉ cần phải dùng hóa hàng Bắc-kỳ mà thế cho hóa hàng Trung-hoa. Mà muốn cho rõ giá cả mặt rẽ, họa hàng tốt xấu, thì chỉ cho bằng ra Bắc-kỳ là nơi chế tạo ra hóa hàng ấy; mà muốn ra Bắc-kỳ mà xem hóa hàng thì lúc nào cho bằng lúc hội chợ-phiên là lúc đủ mặt hết nhà cơ xáo kỹ nghệ đều đến đó mà phố trên hóa hàng. Đi như vậy chỉ còn lấy mắt mà xem, đã khỏi don ren chạy đẩu này đẩu nọ, phải mất ngày giờ, lại còn tốn phí nhiều lắm. Vì Nam-kỳ ta, ai có đặng đủ chế tạo chi khéo, vật thô sáng chi tốt cũng nên đem ra mà giao thông với anh em ngoài Bắc.

Tương lắm đều lợi ích như vậy, thì trong lục châu ta, ai đủ sức và nên đi chắc cũng vượt đi. Tục ngữ ta rằng: «Đi buổi chợ, học mô khôn». Mà chợ này lại là một hội chợ phiên, lúc này là lúc chúng ta đương tranh buôn bán, tại không đi sao phải.

Bản quán chắc ai cũng đi. Vậy ai có muốn đi hay là muốn hỏi đều chi thuộc về chợ phiên Hanói, thì cứ gửi thư cho ông Nguyễn-văn-Của, ngài vẫn sẵn lòng trả lời phân minh mọi lẽ.

L.T.T.V.

Hát bóng Cinéma

Tại hàng de la Pommeraye & Cie
Ở đường CATINAT môn bài số 158

Cho mượn hát bóng hiện Pa-thé và nhiều hiện khác.

Bản máy hát bóng, rời bằng điện khi cũng rời bằng hơi khí đá.

Bản máy chạy điện khi dễ thấp trong nhà.

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(Nouvelles du pays)

GIÁ BẠC VÀ GIẤ LỎA

Giá bạc kho nhà-nước... 81. 40
Giá lửa, 1 tạ 88 kil. cỡ tới nhà máy Chợ-lớn theo trữ tại: 5400 tới 5220

NAM - KỶ

(Cochinchine)

Mai-gôn

Một hội quen

Nội một ngày 14 Octobre mà tới năm, người đi xe kéo bỏ quên đồ trên xe.

1° - Trần-văn-Diệm, kéo xe số 1227, giao cho một cái ô đồng của một người bỏ hàng đi xe từ 10 giờ mới cho tới 4 giờ chiều, xuống xe không trả tiền, lật đật đi bỏ ô lại trên xe.

2° - Lê-văn-Phụng, 29 tuổi, kéo xe số 1531, đem nạp một cái khăn bàn

cúng của bộ hành bỏ quên.

3° Ng-văn-Ngư, kéo xe số 499, lại nạp một chai thuốc xỏ hiệu «Claubert».

Bà mướn này bỏ quên quế không đỏi chút, mà mấy tên xe kéo đem giao, còn những đồ bỏ quên mà chủ đi có lại không thấy xe kéo nào đem nạp hết, như: 4° Ông L... ở Cù-chi đến Saigon đi xe kéo bỏ quên 10 cái bị sùng số 12. Xe số mấy không biết, không thấy ai đem nạp cả. 5° Còn Bà-đám V... lại có rằng chống bà đi xe kéo số mấy không coi, bỏ quên một cái áo nỉ xanh. Cũng không thấy nạp.

Đánh lộn

Ng-văn-Đôn kêu Nam bắt ở đường Colombert với Nguyễn-Huyền, 27 tuổi, (Giadinh) nghề coi máy xe hơi, lại bắt có bằng không (chắc hầu hôn) mà đánh đập nhau quá dữ, Đôn tuy nhỏ (21 tuổi) mà mạnh quá, Huyền làm không lại bèn rút dao nhíp đâm vào ngực Đôn máu ra lai láng. Đôn và la ma-là và chạy lại-bốt. Đôn thì chờ vào nhà thương, Huyền thì lỉnh thóp.

Cản trở

LÀ-văn-Công, dân làng Bình-phước (Giadinh) nghề coi máy xe hơi, lại bắt có bằng bữa 15 Octobre bởi bà gười rưỡi chiều, nó đương đi trên đường Norodom, thỉnh lình một người Annam lạ mặt, vát một cái búa đánh trên đầu nó một búa rồi chạy mất. Coi bộ lên Công đã muốn bắt lình, nên chờ vào nhà thương Cholôn điếu trị. Sự lộn thành đương tiếm tiếm của tri.

Ngựa đá

Ng-hi-Ngọc ở đường Chasseloup-Laubat có một đứa con gái tên Ng-hi-Của, 7 tuổi, Con nít không biết chi nên lại gần con ngựa của anh bày Varonda, mà chơi, con ngựa đá vào gò má. Anh bày phải chịu tiền cơm thuốc.

Con nít khờ dại, làm cha mẹ phải dạy nó, đừng để vậy có khi rùi ngựa đá chết chứ chẳng chơi đâu mà để nguời.

Cholon

Thiết là ngang

Tên Lưn-Hạnh, 19 tuổi, quân đồng số 1434 39 là kép hát tại rạp Quán-đông ở đường Gocong (Cholon) từng tiền xài, nói với bầu gánh mà mượn 2800. Bầu gánh không cho, nó giận vát phàn đồ cả thảy. Lính bắt về bắt ông có quờ nổ một hồi rồi thả về bầu gánh không muốn buộc tội nó.

Xe hơi dựng thẳng tưng

Hội chợ chiều ngày 11 Octobre, hàng tưng An-cuộc, 6 tuổi, đương chơi tại ngã tư đường Thủy-Bình và đường Tan-neurs, thỉnh lình 1 cái xe hơi chạy tới tránh không kịp đụng ở tưng tưng, thấy trăn. Tia nổ chạy ra la hoán, chủ xe hơi móc túi đưa cho 10500, nhìn mặt hai đứa con tắc vò nhà.

Mai mới ăn quen ra đó chơi để đánh anh mười đồng nữa.

Cái búp thêu tốt quá

Nguyễn-hữu-Duyên, 25 tuổi; buôn bán gạo, ở đường Tống-độc-Phước, số 82, có một cái búp bằng nhung đỏ, theo chưng đủ thứ màu, tôi làm. Búp này là búp đi không xứng đáng, bỏ ít mà cũng 20500 với cái giày thuê thân. Bị chơi một vòng rớt mất. Chắc lưỡi, gãi đầu, tức mình, thảng lại bắt có.

Bơm rơm

Lạc-Trương, 29 tuổi, khách quán-đông, làm công cho khách Lao-Li bán rơm tại đường Artisans, số 34 bữa 13 Octobre, lòi 12 giờ trưa gánh rơm đi đường Phú-Thọ, về địa phận tỉnh Giadinh, gặp bốn người đi ngựa đốn đường, chớ chẳng sợ bỏ bãi rơm lại mà chạy về để cho chúng gánh rơm mất. Hết 6500. Của

chàng phải của mình đại gì ở lại cho chàng đánh.

An trộm

Tôi bữa 13 Octobre, quân từ nhà không biết, lòn vào nhà khách Nhan-đo, 26 tuổi, bán đầu dừa ở đường quai de Mytho số 145, bị đi mua đầu dừa, mà thấy chủ không tiếp rước lại năm đó mà ngày pho, quân từ hôn chủ nhà không biết cách lịch sự, bèn vào thâu quân số đó đạt chừng 7500 và sẵn có cái xe máy để đó thót lên đạp riết, riết.....

Xe lừa cán

Bữa thứ năm 16 octobre, hồi 11 giờ 40, xe lừa giữa ở Saigon chạy về Cholôn, khi gần tới ga chỗ đường Thủy-bình (hàng Cháo-mũi) thì xe chạy chậm chậm, sồng chưa kịp dừng, có tên Ng-văn-Bây, 14 tuổi, là con của người coi nhíp tại đó, chạy theo muốn nháy lên xe, rùi hét chửi té nhào dưới bánh xe cán nhảm đầu nát bậy.

Thiết rất hiểm nghèo mà nhiều người cũng không nao núng, cứ việc hé xe gán ròi ga, chưa thiết ngừng thì kẻ lật đật leo lên, người lái xăng nhẩy xuống. Nhảm đầu có đợi một hai phút đồng hồ có lái chi đầu, sao không xét tới, lai coi mạng mình như không vậy? Và lại có lính trước thì cũng ngời đó chớ có đi trước ai được. Khuyên ai, này hãy cẩn thận cho lắm. Dầu mình đi vira tới ga, xe vira rút chạy cũng chẳng nên chạy theo, đợi chuyên sau cũng không muộn mà.

Đồ chỉnh tương

Có bóng Trần-thị-Danh, 33 tuổi, ở đường mé kinh Lôgôm, có rằng tình thân của cô là Ng-văn-Phước, 34 tuổi, vì ghen tương mà rầy với có một hồi rồi lái dao chặc đứt một ngón tay trái ròi đi mất.

Sao cô không mời bà về bồi dưỡng đi ngà nọ, lại có bót làm chi?

Hết lòng với chệch

Từ khi đóng hàng ta khởi việc tranh thương với khách-trú đến giờ, tôi chớ Phau-lâm (hợ-gao) từ người lớn đến con nít, từ đờn ông chí những đờn bà, thấy đều tuyệt đường thương mại với chệch, vì vậy nên ba tiệm hàng xen chệch đều dẹp hết mà rút về Chợ-vu, cho đến bọn buôn gánh bán bưng cũng đóng cửa theo. Nay còn có hai tiệm hàng xen của chệch Chèo và chệch Sứ, mà coi đều cũng muốn sảm sả như sào. Ấy cũng nhờ đóng hàng hết tương thân tương ái, thiết là đáng kính đáng khen, đây cũng thim giáo B... rất có lòng với chệch. Ai làm chi mặc ai, thim cứ moi lui có can dụng môn chi thì đến lại thim chệch Chèo hay là chệch Sứ mà mua bán. Có người hỏi thim sao thim là Annam mà không mua đây đoàn-thẻ Annam lại năm đây đoàn-thẻ chệch? Thim trả lời: vì lâu nay mua bán với nó đã quen, nó từ từ với thim, nó chưa tiếng chi mich lòng thim, không lẽ bây giờ thim tuyệt tương với nó rùi nó. Thấy B... cũng như thế đều hơn sự thiết cho thim nghe, mà thim cũng cứ làm theo ý thim. Vậy cũng chưa cho bằng cách cứ chi của thim mới đây là trong lúc chệch Chèo đi thế. Khi hay «tin buồn» ấy ròi thim giao sảm tiền đi công. Thấy B... không bằng lòng, bết lòi can gián mà thim cũng không nghe, cho đến mấy thim giao kia cũng khuyên lơn, mà thim B... cũng sảng nằng quyết một. Càng ròi (tiếc vì không thấy lúc cũng thim có lay hay không, mà không lẽ không, vì không đến đó thì thôi chớ có đến thì ta sảm mình phải vậy chớ.) Qua chiều thứ sáu 17 octobre thim còn đi qua địa chỉ chệch Chèo cho đến chệch là khác nữa. Thấy B... càng máy cũng

chàng đặng. Chàng biết sao mà th m hết lòng với nó làm vậy, cho đến đợi chớ nói cũng không nghe. (Ấy là pho xướng phụ xi) Phải chi nó đem lình cứu về Tàu coi thim có đura về tới bển không.

Thim giáo ói! Bội thim buồn ngày sau đặng bỏ cẳng phải không? Nếu quả vậy tôi cũng vại vong hồn «chủ Chèo» phò hộ thim đắc kỳ sự nguyện.

Xin lưu ý

Tôi hằng thật bực giờ có nhiều thuốc «Nam-Hồng-Tê» giả, bán tại Saigon và đều trong Lục-chân, tôi lo cho qui ông, qui bà, dùng lầm thuốc giả mao ấy, chẳng những không hiệu nghiệm, mà còn hại tí vậ nữa. Vậy qui ông, qui bà, muốn đặng thuốc thật, xin viết thư hay là đợi gởi ngoc đến nhà tôi mua, tôi sẵn lòng tiếp rước và ăn cần lo cho vui lòng qui ông, qui bà luôn.

Nếu mua nơi khác thì tôi chẳng nhận là thuốc của tôi, vì trong tôi có thuốc «Nam-Hồng-Tê» mà thôi.

Đồn-kinh.
Madame HIEN, chez M. J. THANH
Ecole des Médecins.
SAIGON.

Giương lảnh đáng kính

Xem Thời báo số 82 ngày 17 octobre 1910. Thấy bài (Thọ an bắt tri là nhợt biao) của M. Ba-Khuê đăm chịu tôn 100g đến của xin ông chủ phố là M. Lý-văn-Mạnh với giúp con trời đi chớ khác đặng cho M. Ba-Khuê mượn phố ấy mua bán. Ông Lý-v. Mạnh đã không thọ lảnh 100\$00 của Ba-Khuê mà chớ, mà ngài lại vui lòng nhậm lời xin của Ba-Khuê, nên ngài đến nói một cách êm ái, với mấy câu con trời rằng: Vì chẳng pho của ngài thì chệch hẹp, sợ không xứng đặng cho con trời ở, vậy xin con trời chịu phiên nhip lại cho Ba-Khuê là dân Annam mượn hiện nay M. Ba-Khuê khai tiệm bán cơm và gạo, củi, nước-mắm cũng là tạp hóa tại góc đường Roses và Cày-mai đó, bởi tôi có hiệp bạn với M. Huỳnh-ngọc-Bàng đến mừng tiệm M. Ba-Khuê khai trương. Thì M. Ba-Khuê cũng có đợc chuyện với tôi và M. Bằng cũng vậy tôi rất vui mừng và khâm phục lòng quảng đại ông Lý-v. Mạnh đặng bựi ông chủ phố biết chừng nào, tôi hết lòng ước thâm chớ chi qui ông chủ phố Annam thấy đến chiều có, và khâm khái như ông Lý-văn-Mạnh vậy, thì lo chi Annam, thim phò mà mợi hiện, bởi xưa Annam nhưn phiên-ti, thương cái, có ai nên phò theo, đợc đường mới và mới thành thì thấy đều bị con trời chừa nhà! Nếu qui ông chủ phố Annam không như cũ đóng vào trong lúc tranh thương kịch liệt này, tương khó bề chớ đặng, bảo thành lập!

Vạn vọng! Vạn vọng!
V-Kim-Trương

NAM-KỶ

Nông-nghĩa trong-tê

(Le journal agricole en Cochinchine)
(Theo theo)

1°-LO SỰ ICH LỢI CHỦNG TRONG NGHỀ NÔNG:

Ở mấy tỉnh điền thổ đã thành tục lâu năm rồi, như là: Mỹ-tho, Gò-công, Tân-an, Chợ-lớn, Bùn-tré vùn vùn, mua ruộng đất thì cũng như bán Tây người ta cho Nhà nước hay (rentes sur l'Etat) nghĩa là xuất vốn ra thì nhiều mà còn thâu thuế

gi vào thì ít, chọn vì có một sự có lợi, chắc một năm mà thôi. (Trong các tỉnh nơi trên đây, cứ ruộng 100 gia lúa muốn thì bán từ 800 tới 1000 đồng cũng như bạc cho vay 7% mà thôi (7 ly).

Nhưng mà, nghĩ thì bèn Tây người ta cho Nhà-nước vay thì sự lợi thiệt khác, chứ bên này tuy ruộng đã thành thực rồi; mà huê-lợi cũng còn một may một rủi làm, chứ có chắc chi đâu. Như năm nào bị mưa nặng không chừng thì ruộng cũng thất vậy. Mà năm đó tá-diến có lúa đầu mà đem cho chủ.

Mà hai điều tai hại chúng ta có phung rồ mà trở cho đặng hay không? — Có chứ.

Như thiếu nước thì đem nước sông lên ruộng, bưng có dư thì ta lại xỏ ra cho nó xuống sông.

Đã biết rằng có thể trừ đợc mặc dầu, nhưng mà việc nhiều người, kể thì làm người thì không, nên làm không đặng. Mà đầu cho hết thảy có đồng một lòng mà đi nữa, lại không có một tiếng, thì mỗi người làm theo mỗi ý cũng chẳng nên việc đợc.

Chớ chỉ có hội Nông-nghiệp thì hội đờng ra mà làm, nghĩa là xuất bạc của hội ra để làm kinh lớn ngoài ruộng đợc đồng, rồi đào nhiều kinh nhỏ để ra tư hướng dẫn nước thông lưu cho khắp các nơi. Làm công ximon (ciment) chắc đặng, cớ sứt nơi văm kinh cái. Có lập điều lệ chung để mà đồng hay là mở cửa này, và tu bổ kinh, bờ vắn vắn. Như vậy thì mới bảo toàn đặng sự thật phát cho mọi người hết.

Bạc tốn hao mà làm các sự hữu ích này thì chia ra nhiều năm mà trả lại cho hội, và cứ theo số ruộng đất nhiều ít mà chia nhau chung chịu.

Nghĩ lại mà coi, hai điều to này ai ai cũng đã biết cách thế mà trừ như vậy rồi hết, duy có một điều này là người mình khi nào thấy công việc chi ít lợi chung cho nhiều người như vậy thì tưởng là có một mình Nhà-nước làm mới đặng mà thôi, cho nên cứ trông cho Nhà-nước lo cho mình. Ngồi đó mà trông hoài năm qua tháng lại trông đến trời đời người mà chẳng thấy chi hết.

Phải biết Nhà-nước là cha nhiều con, có sức đâu để lo việc lớn rồi lại còn phải lo-việc nhỏ như vậy nữa sao?

BINH VỰC QUYỀN LỢI

Trong một cái đồng lớn kia, một tổng một làng kia, ruộng đương thì, Nhà-nước làm là đi ngang qua, hay đào một cái kinh đi ngang qua, không để lộ ý làm cho bị nước lại, ruộng phải bị lụt, hay là kinh ấy đem nước mặn vào mà hư ruộng đi, mùa màng thất hoại.

Như vậy thì cậy sức hội Nông-nghiệp ra kêu nài cho mình, quan trên xét lại mà sửa cách cho mình khỏi bị hại như vậy nữa.

BINH VỰC QUYỀN LỢI

Nhà nông xú-ta thuở nay chỉ cứ cậy sâu cuốc bằm, chăm chỉ cấy lúa cho tốt, cuối năm đặng mùa thì vui, thì mừng, chứ chẳng có nghĩ xét đến cho biết cái hội gạo của mình chớ về xử nào mà bán, về đến xử đó bán giá bao nhiêu một tạ, đặng sánh với giá mình bán tại xử mình, rồi suy tính lại coi mình bán như vậy có đủ sự lợi mình đặng hưởng nhờ hay không? Hay là bị người ta mua đi bán lại ăn xói-bớt hết phần nhiều sự lợi của mình đi chăng? Không có đoán-thế cũng như đặng mà cảm giá lúa của mình. Quyền định giá này bây giờ nay thì để cho người mua-lúa cảm luôn luôn. Như vậy thì thật lợi của mình biết là bao nhiêu?

Hội Nông-nghiệp lập ra rồi thì chúng ta đặng thế mà qui trừ lúa chúng ta về một mối là nơi kho của hội chúng ta về

đặng một ý định; phải giá mới bán, không thì thôi, bưng như ai có từng tiền xài gấp thì bạc của hội ra cho mà xài đỡ.

Lại có lẽ hội cũng có thể mà lập nhà máy xay lúa của hội-viện, rồi bán gạo cho đặng thêm sự lợi cho người có lúa nhà; cũng là có thể mà giao thương cũng ngoại-quốc bán ngay những đồ thô-sản của chúng ta về xử người ăn dùng đồ, thì lại đặng thêm một mối lợi rất to nữa.

20 — LẬP NHÀ CHO VAY GIÚP ĐỠ NHAU, CỨU CHỦ-ĐIÊN NHỎ; GIÚP TỰ-BỒN CHỦ NGƯỜI QUANG KHAI-RUỘNG ĐẤT LỚN

Khoản này rất quan trọng, càng nghĩ chừng nào thì càng mau điều cao than chừng này, càng ọc lòng cho chúng ta phải mau mau mà lập hội Nông-nghiệp. Bây lâu nay, bởi hai có này mà phần nhiều diên-chủ cũng nông-phu chúng ta phải bán ruộng lúa khi đầu mùa. Một là túng tài việc nhà và quan thuế, hai là không có kho mà vựa lúa lại đặng chờ giá.

Bán như vậy thì 400 gia thì lợi ít nửa chừng 15 đồng, mà có nhiều ông diên-chủ mỗi năm phải cần-dùng bán lúa giá đó cho tới hai ba ngàn gia đặng mà xài, thì có phải thất bại ba, bốn trăm đồng một bậm hay không? Còn nói chi đến số lúa của nhà nông-phu, không kho, không vựa, bán giá đó thì biết là bao nhiêu mà kể thiệt lợi, có mấy chục triệu bạc dư.

Khi lập thành hội Nông-nghiệp rồi, kho tằm cho đầu đủ, thì mới khởi lo thất lợi như vậy nữa.

Hội-viên ai có lúa thì chờ đến giờ thì kho chung của hội, đặng mà chờ giá, như có từng xài bao nhiêu, thì hội ra bạc cho mà xài đỡ, tới khi bán lúa sẽ trả lại. Tinh lời 12%, mà mượn mấy ngày thì tinh lời mấy ngày mà thôi.

Ấy là giúp đỡ trong lúc túng ngặt; còn nói qua sự cho vay lâu ngày thì càng thêm thấy sự ích lợi rất to hơn nữa.

Xử nào diên nhỏ chia ra manh-mống về tay dân-tộc làm chủ nhiều người, thì xử ấy giàu có mà lại để bề cai trị một. Bờ sai sự/Lá vì hội người lo-săn-sóc một khoảnh đất của mình, có thể mà làm ruộng từ từ hơn ruộng đất mượn của người ta, thì sự lợi cũng phải nhiều hơn vậy. Mà những diên-chủ nhỏ ấy có qui-mô ở quê rồi sanh con cháu ra cũng diên gốc rễ nơi đó thì người cùng thêm đồng mà đất càng thêm hẹp tác nghiệp phải biết kiếm-cân, dẫu cho chẳng nên đại phú gia đi nữa, thì cũng đặng ấm no, tiền bạc chia đều vậy, mà nhà sanh kế nghĩa, mà lại có quyền tự-do thêm nữa; khỏi câu lụy trong việc cai quản sự nghiệp của mình, cũng không quyền ai trong việc xử lý của mình, cai trị mình, tánh tình trong sạch, biết kiên phép, kính sự quan; có phải là một cái bầu cho xã-hội, cho quốc-gia trong hệ cai trị, cùng là trong đường tân tiến hay không.

(Còn nữa)

THƠ TIN VÀNG LẠI (Petites correspondances)

A Monsieur le Directeur du Lục-Tinh Tân-Văn.

Kính thăm ông đặng miêng trường và nội qui báo đợc tân-phát. Xin ông mở lòng rộng, cho một chút giấy trong tờ báo đợc an hành cái bài này, rất đời ơn ông.

Từ khi các báo cô-động việc tranh thương, lòng nghe tin trong Lục-tinh, Đổng-bào ta ứng tên chủ lập hội, thương

chỗ thì lập tiệm này, tiệm kia mà tranh thương đặng thầu bớt mối lợi nhà, xưa nay khách kiều-cư chiếm hết.

Anh em chúng tôi có học chữ Quốc-ngữ lại ưa xem Nhật-báo, há thầy vậy mà diêm nhiên sao đặng; khuyến khích mỗi lần hiệp nhau mà ra lập tiệm tạnh thương, rửa nhục với khách. Nói cho phải, cũng có ít ông đợc một ý với anh em tôi; xin phép quan Chủ-tuấn đặng lập phần bù mà lập tiệm, vì có một hai ông nghịch loạn và lại chớ này thớ này ít hay hùn hiệp. Quan Chủ-tuấn vui lòng phê lời và ngài dạy rằng: « Việc buôn bán làm ăn ngay thật thì Đổng-bang thông thả, anh em cứ việc làm đi, thì công vui lòng thương Đổng-bào. » Anh em tôi làm phần bù nhỏ nhỏ lập ra đợc: 1 tiệm Café, cháo, mì, khai trường hôm ngày 14 Septembre 1919, đợc 3 thớt thịt heo và 1 thớt thịt bò. Rồi liền rải cáo cáo mời khách Lý-thiên cho Đổng-bang các thôn xã.

Đáng khen thầy Lý-thiên đợc lòng An-nam, thớ này chớ này ròi ròi khách-tru buôn bán, Annam có phúc không buôn bán đợc, hoặc có nó mượn hoặc chớ đợc cho xin đẹp mà thôi, ngày nay Annam cứ đến tiệm Annam ăn uống, cứ thiệt heo Annam mua. Làm cho Đổng-bào của Lý-thiên ngồi ngơ ngáo; tiệm cháo phải dẹp lán, thớt thịt phải thổi bớt. Mừng thay! vui lăm. Nay mấy tay biết học chữ pháp, tuy là có phụng sự riêng, bé gia thất bảo chặt, cũng ráng dáo nhau khai ra 1 tiệm tạp hóa nhỏ nhỏ, coi mỗi buôn bán cũng tằm phát. (Tiệm Café và thớt thịt cũng nhờ mấy tay học thức ấy giúp sức nên mau thành tựu.) Đây rồi anh em tôi cũng tính lập một tiệm như vậy vốn khá khá, song còn chờ lời kỳ phò cho khách mượn, không bao lâu đây cũng khai trương. Chẳng phải mới đây, cũng vậy cũng có 4 cái tiệm của Annam lập đã mấy năm vốn lợi tử liêm, ngày nay cũng thanh vắng lăm.

Chúng tôi nghe trong làng có một vị cư-phủ có quyền thế, hiệp với mấy ông có lòng, nhiệt-thành với Đổng-bang, xuống ra kêu hùn lập tiệm lớn vốn đặng bạc muôn, chữa đồ hóa hàng, và đầu hội, nước mắm, v.v. Mà bán sỉ lại cho tiệm nhỏ. Chúng tôi rất mừng, trông cho mấy ông có sức lực làm mau thành, đặng chúng tôi nương theo mà khởi phát việc tranh thương chốn quê nhà.

Cândước, le 16 Octobre 1919.

NGO-VĂN-THÀNH

Propriétaire du village de Tân-an (Cholon)

Saigon, le 19 Septembre 1919.

A Monsieur le Chủ bút của Lục-Tinh Tân-Văn,

Trước trọng kính thăm ông cho đặng mọi sự lành, sau này câu xin cho tờ báo ông đợc bên lâu phụng dưỡng các đoàn em cháu vào đám văn tế, tân bộ. Sau này tôi xin ông làm ơn cho phần vào tờ Lục-tinh đặng để làm gương cho bọn học sinh kiếm thời. Và chẳng hóm chớ nhứt tuần rồi khi tôi đến tiệm café của M. Bàu ở đường Paul Blanchy mà đứng đồ để tâm thì thấy có sáu trò cũng đặng dùng đồ để tâm; bốn trò ăn mặc theo trường Bôn-Quốc và hai trò ăn mặc theo trường Sư-Phạm tục lệ là trường Normale. Trong sáu trò ấy thì tôi có quen biết đợc hai trò như là M. P. N. T. học trường Normale, và M. L. T. H. học trường Bôn-Quốc. Hai người bên đó cũng tôi rằng: chúng tôi lấy làm tiếc vì lúc các ông các thầy đặng có đồng café chêm, lúc ấy nhằm dịp bắt trường anh em không, người bắc chẳng hay có đồng lòng mà noi theo gương của các ông các thầy

chàng? Ngày nay là bữa nhập trường anh em lớn nhỏ đều gặp nhau vui mừng hơn hử và ai ai cũng đợc lòng mà thế chớ nhau thì rầy về sau chẳng khi nào bước chơn vào tiệm chệch, chẳng phải một món café đó mà thôi, mà món khác cũng vậy cứ tiệm Annam mà mua, như Annam không có bán thì vào tiệm Lai-ga, chớ chẳng chịu lẽ chơn đến tiệm chệch; và chúng tôi nhắm lại anh em lớn nhỏ bạn học các trường lý nào mà chẳng thầy học trò trường M. Nguyễn-xích-Hồng và chẳng biết nhữc sao mà còn lại đáo đến chệch chi nữa, chúng tôi phải làm làm sao mà chược tiếng mang từ của chệch khi ta.

LE-VĂN-THÀNH

102 Rue Le grand de Liraye Saigon.

TRANH THƯƠNG LUẬN

Mít. — ủa chớ có giao sau lâu ngày gặp có giao quá vậy!!

Xoài. — cha chả làm quản việc nhà nên hèn lâu rồi lên mà thăm có giao quá hội?

M. xin có giao dùng trả rồi anh em ta đăm đạo??

X. cha chả tôi nghe phong phanh rằng: năm nay lúa ta không bán lúa cho bọn kiều-cư vậy bán cho ai a có giao!!

M. ủa vậy có giao không xem mấy báo quốc-âm sao?

X. cha chả nhà tôi xa thành thì có biết làm sao đặng a có giao?

M. này có giao hay xem L. T. T. V. đây thì có giao biết bán lúa cho ai thì rồi!!

X. ủa là này có nhà máy của Langsa lập rồi hồi nào a có giao.

M. thì cũng vài tháng đây mà.

X. hèn chi tôi nghe phong phanh như vậy nên tôi lật đật mà lên hỏi thăm có giao, cho rõ ngôn ngữ, có giao thì ở gần thành thì thì rõ hơn tôi, còn tôi ở chôn quê quê, thì làm sao mà hiểu cho thấu đợc??

M. vậy thì có giao ở xa, đồng bài thì có cử mua một số «L. T. T. V.» một số có 0804, một năm thì có 6800 rừm đó, có đồng cũng ích lăm.

X. thôi tôi xin có giao mua giùm cho tôi một năm, nếu qua như tờ nhứt báo này thì xin có giao cho tôi mượn, đặng

Casino de Saigon

Nhà hát bóng Casino Saigon là một nhà hát bóng đông bực nhất hơn hết trong cõi Nam-kỳ này vì những hình hát đều là làm tại nhà Pathé frères là nhà hát nổi tiếng hơn hết bên Pháp cũng như bên Mỹ. Hãy đến

"NAM PHONG"

MỖI THÁNG XUẤT BẢN MỘT KỶ
Giá:
Trọn năm. 4500
Sáu tháng. 2 000
Mỗi số. 8 00

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây này dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương này

LẬP RA TỪ NĂM 1865 HỒI TRƯỚC CỦA ÔNG HOLBÉ và RENOUX

Nay ông L. SOLIRÈNE, nhứt hạng bào-chê sr, kè nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng, và giá lại rẻ Lục-châu chư quân-tử có cần dùng thuốc tây xin hãy gởi thơ cho tiệm thuốc này mà thi sẽ được vừa lòng. **Cuốn ĐƯỢC-TÍNH LƯỢC-BIÊN** đã xuất bản rồi. Ai muốn xin thì viết thơ cho ông Solirène, ngài sẽ gởi cho không.

Đinh to lên B. A. Bô, rồi đến học trẻ lúng lúng, nó lợc lên là C-ơng to hơn nữa, mới nghe tiếng là các tướng giấp trận giao chiến nhau, hăm hét như điên lộp lộp hát vậy.

Làm bực sự phạm rài là khó, phi chỉ có học thức mà thôi, phải cho hiểu cách thức dạy cho theo phép nữa, là to thêm kban tiếng chữ có lẽ ích chi đâu và lại tiếng là à làm cho lấp cả những đứ học sai, có nghe đầu mà bày lại cho nó.

Một người ở gần trường ày lại cáo.

Quảng nam.

Thăng trường

Quán Lê-trung-Khoan, Tri-phủ Tam-kỳ, hàng Hàn-lâm-viện Thi-giảng học-sĩ (1,2).

Quán Trương-Tô, chánh học phẩm, lãnh Thôn-nhân Tiên-y, thăng cái Hàn-lâm-viện Thi-giảng (5,2).

Ông Trần-đức-Tạ, tưng cửu-phẩm, lãnh Thông-lại huyện Tiên-Phước, thăng thự chánh cửu-phẩm.

Ông Nguyễn-cửu-Như, quán làng Hải-châu, làm Hội-đồng thành phố Nhượng-địa Đà-Nẵng, mong thường thăng cửu-phẩm vào giai.

Thảm trạng

Một mẹ đàn bà xuân xanh độ 24 tuổi đầu, quê quán ở đầu không biết, nhưn việc chi chẳng hay, chết rồi, tằm vô địa phận làng Lê-gián, thuộc phủ Điện-bàn. Hàng ày báo qua rờ-tại, phải khám không thấy thương tích chi, sắc lạng mai rắng, và như chi để cho thân nhưn vô để nhin.

Mùa mưa lụt đã đến

Từ bữa thứ năm 18 Septembrie trở đi thì trời mưa như trút nước suốt giờ; không hề nào tạnh được gần nửa giờ. Từ thứ bảy 20 và sớm chưa nhứt lại có gió lớn nên nước sông Fañô cứ lớn lên. Gió chùa nhứt thì nước tràn khắp đường bờ sông, sớm mai thứ hai thì nó đã ngập mặt đường phố giữa (rue des Contonmais). Tuy lấy giờ đã cuối tháng bảy nhuận (nghe là nhưn tháng tám mọi năm, mà tháng tám là hết mùa gặt) mà lúa nhiều nơi còn ở ngoài ruộng; chưa cắt hết. Lúa mà ngâm lấy cái nước lụt này thì còn gì nữa.

Mấy hôm nay gao cao vọt lên, từ sáu đồng mà lên đến sáu tám đồng một tạ (ong hai ngày).

Nhà trường

M. Lê-tú-Quanh, giáo học thiết thợ hạng 5, đổi đi Phan-thiết; M. Trương-xuân-Quang, giáo học thí sai hạng nhì đổi về Quốc học Huế. M.M. Nguyễn-chung-Lý và Trần Kép mới đậu thành chung được bỏ vào thể cho M.M. Oanh và Quang.

Cô Marie Hải, trợ giáo thí sai hạng nhì được nghỉ dưỡng bệnh ba tháng. Cô Phạm-thị-Thông, mới đậu bằng cấp sẽ học được bỏ vào 19 gia tập sự trường Eriho.

Nhà thương

M. Bông-vi-Minh, chủ phân mế ở Fañô, có giấy đổi về làm ruộng Huế.

Ăn cướp

Nhơn bữa mưa to gió lớn, nước lụt tràn đống, có một đàng ăn cướp thiết đống, chèo 2 chiếc ghe lớn, thàng tới nhà ông giàu kia ở làng Quan-châu.

Trong nhà hay trước, nói là làng chuyên động, kể thì chèo ghe dẫn người thì coi quân áo lính đến tiếp cứu động làm, nên quân bắt lương không dám thì hành kẻ chi được cả, phải chèo ghe đi mất.

Khen thay cho làm lý, hết lòng bảo hộ, trọng nghĩa ái-quần, thế thì may ông nhà giàu có trong làng cũng đứng nên thà bóp con nhà nghèo những lúc ngày cơ thảng thiết.

Tourane

Đường xe lửa

Hiện bày giờ đường xe lửa đã có thể thông đong được rồi, nhưng vẫn còn đưong chạy cách quãng ở chỗ ki-lô-mét 21-700, để tu bổ cho hoàn tất kiên cố, vì có làm hòa đã nằm chèo leo trên sườn núi ngổ ngộc khó mướn trụ, nguy hiểm lắm, khai phá hạt đi cho hết sạch thì mới khỏi lo về sau.

Xe lửa tuy nói là chạy cách quãng, nhưng mà độ ít hơn lại có một lượt chạy suốt để chuyên chở hóa hàng.

Xem cách tu bổ độ trong một tháng hoặc nửa tháng thì đường sẽ hoàn thành được như cũ.

Lời rao cần kíp

Kính cùng qui ông, qui bà rỏ: **Thủy đẩu** là một xứ trà có tiếng thuở này nổi trong Lục-châu. Nên tiền thiếp ở xứ trà có mua về chế và ướp làm được 3 thứ gọi là trà Nam-việt, để chế cho trà Tàu. Trà tiền thiếp chế ra đây mùi thơm, nước uống lại ngon nữa. Dùng 2 ba lần rồi nước hãy còn đậm, vì trà lựa thiếp tinh khiết: Uống vào một lát, miệng thơm và ngọt ngọt.

Bán lẻ từ 3 kilos sắp lên. Trà Nam-việt.

- 1. - Trà Nam-việt Hạng-thị-Mười có gói 4 lượng giá bán một cân hai chiêm . . . 12
- Nhằm mỗi kilo, tám chi . . . 80
- 2. - Trà Cải-lương, mỗi gói lượng giá một cân . . . 10
- Mỗi kilo nhằm bảy cân . . . 70
- 3. - Trà Đoàn-thê (trà hương) mỗi gói 4 lượng . . . 08
- Mỗi kilo, năm cân ba chiêm . . . 53
- Trà huế bán từ 3 kilo sắp . . .
- 4. - Trà đợt thượng hạng, năm cân một kilo. . . 0 50
- 5. - Trà ngan, cũng ngon lắm mỗi kilo . . . 0 35

Còn như muốn mua trữ bán lẻ, xin gởi thơ đin tiền thiếp thương-nghi. Tiền gởi về phân chủ mua chịu. Như ông bà có lập giao kèo từ 6 tháng sắp lên thì tiền thiếp sẽ để sự bán trà trong kính ông bà ở cho một mình ông bà bán mà thôi.

Dùng thử một lần thì đủ biết trà tiền thiếp ngon không cần xin quí ông, qui bà lưu ý, các gói trà của tiền

thiếp đều có dấu hiệu «Cải chén trà phê đường Hamelin» và có nhiều gói có giấy phụng thưởng một năm Nhứt-báo. Thế được giấy ấy xin gởi đến Đốc-quản được-âm nào đó như Lục-linh Tân-văn, Nam-trung Nhứt-báo, Thời-báo, Công-luân cùng nhiều báo quốc-âm khác. Để lên họ và chỗ ở cho rỏ thì được nhứt-trình liền khỏi tốn tiền. Tiền thiếp có trữ đường thế và đường tán, làm tại bồn xứ nữa.

Cúi xin qui ông, qui bà giúp tiền thiếp được thành tựu. Kất cảm ơn ngàn ngày.

Nay kính, Madame HUYỀN-THỊ-MƯỜI. Chế và bán trà Nam-việt, và Trà huế tại Thủ-đầu-một.

Quách-văn-Thừa

Thầy thuốc trị bệnh con mắt n° 132, rue Chasseloup-Laubat kế bên trường học M. Nguyễn-xích-Hồng

Kính cùng chư-vi trong Lục-châu rỏ: Tôi có nhiều thứ thuốc trị về bệnh con mắt, rất hiệu nghiệm, như là đau vậy cả, mây, cườm, các chất khác, bình hồ-bách (bình này mi con mắt sưng tròn, lỏng nhoeo rung, đỏ ngứa, mờ và chảy nước mắt hoai) những chứng bệnh kể trên đây, chẳng luận đau lâu mau, nếu còn thấy ánh sáng, đen người, và con người không bị vật tích, thì tu nhiên trị được.

Vì nào cần dùng đến tôi, nhà lầu phòng vi-xung đáng; cách trị rất tinh khiết. Bệnh đến tôi chịu cho, phải trả tiền trước một ít, thì cho thuốc từ một ngày đến năm ngày, tùy theo bệnh nặng nhẹ, trong mấy ngày đã định đó, nếu bệnh không giảm chút nào, thì tôi không tính tiền mấy ngày đó, nghĩa là thôi hỏi sẽ tinh trước lại đủ cho thuốc đó.

Xin chư-vi chiếu-cổ, tôi sẽ hết lòng trị tế mà làm cho vui lòng chư-vi (quyết chẳng đổi lời).

Gởi thơ thương nghi, xin gởi cho em tôi là thầy Quách-văn-Thừa, Dessinateur du Cadastre, à Saigon.

QUÁCH-VĂN-THỪA, chế và bán trà Nam-việt, và Trà huế tại Thủ-đầu-một.

« Nguyễn-nhứt-Tân »

Tiệm Nhứt-Tân mới mở cửa hàng trước nhà thương Chợ-rẫy (Cholon) bán gao, nước mắm, củi, thuốc, giấy và đủ đồ tạp-vật.

Có thợ sơn thiết giỏi, lãnh sơn nhà cửa và các việc thuộc về nghề sơn thiết khác như thợ tạc làm.

Có thợ may lành may quần áo Annam, mau mà lại khéo, nếu qui vi đến một lần thì sau qui vi sẽ vui lòng đến hoai.

NGUYỄN-NHỨT-TÂN.

Xin ghé mắt!

Kính cùng qui bạn Đồng-bang tri hiệu:

Chúng tôi có cáo-bạch rằng đến ngày 25 Septembrie 1919, chúng tôi sẽ dùng xe hơi đưa hành-khách từ Saigon đi Thủ-đầu-một và trở lại mỗi ngày hai chuyến; nhưng vì xe sửa chữa rồi, (Mấy mớ không chừng) ra lẽ chúng tôi thất lời xin Chư-tôn, nên chúng tôi xin Chư-tôn miễn-nghi.

Chúng tôi hứa chắc rằng đến ngày 1er Octobre 1919, xe sẽ khởi sự chạy chẳng sai.

Luôn dịp, chúng tôi kính tỏ cùng Chư-tôn rỏ rằng: « Chúng tôi dùng xe hơi trước đưa hành-khách đây, chẳng qua là muốn cho tiện bề cho lại và chỗ chuyển hàng hóa cho Đồng-bang ta, ngõ hầu cuộc thương-nghi, mỗi càng ngày càng tấn phát, cho chẳng có lòng nào muốn tranh giành mối lợi của Langsa và Đồng-bào ta đâu ».

Vậy xin Chư-tôn miễn-luận. Pr Jé Bua H. M. & C^e, Commission en Douane-Camionage, 80, rue d'Ormay et 56-54 Bd Charner-Saigon. Le Directeur, Joseph HX-MINH-ĐUA, 70, Boulevard Charner, Saigon.

VU'À THUỐC ANNAM

(Dépôt de Tabacs Indigènes)

E. ĐÀU

N° 58, Rue Lefebvre, - SAIGON

NGÒ CÙNG CHƯ ÔNG HIỆP THUỐC

Thuốc Gò-vấp trữ tại Vựa đây tất là thuốc Gò-vấp. Thuốc ngon, mà bình điện, tàn trắng, khói thơm, hút không nóng ch. Nhìn mọi Bên Hàng gần xa rộng lòng thì ăn Mua trữ. Bán lẻ, và cũng thỉnh chư Thương gia trong Lục-châu. Tiềm nào muốn Trữ Thuốc của Danh hiệu đăng bán lại, xin gởi thơ đến Tiềm tôi mà thương nghi. Tôi sẽ bồi âm phân rỏ giá cả, cách gói và cách trả tiền. Vấn tôi giữ một lòng chắc chắn, giúp bạn đồng-bang để Mua, để Bán. « Tiềm nghĩa nhi hậu lợi ».

Lời hẹn kính lời bạn Đồng-bang. Điều đặc thuốc ngon nổi của Hàng, Đương bề Thương-trương dành mỗi lợi, Đẻ người khi đi cõi Nam Phang.

VU'À THUỐC GÒVẤP ở đường đố Bà-bà. Chủ-vựa, E. H. V. ĐẬU-KINH cđo. N° 58, Rue Lefebvre Saigon.

PHILADELPHIA 1876
SAIGON FONDEE EN 1918
Les diges
3fr.

LI-BÔNG MẶT-XÂY ĐEN

Và làm rõ lùn

HIỆU CON RỒNG

HAO-VINH Công-ty

Hàng AMBIE: 88 - Rue Lefebvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS



Cách làm mau té tiền

Viết thơ cho hãng Annam, Hào-vinh Công-ty, 146 bis Rue Lefebvre biểu gởi contre-remboursement (cách tiền trao của lãnh nơi nhà máy thép một hộp một trăm ve, dầu Essence de menthe, hiệu Lô-tiên, tốt nhất trong cõi Đông-dương, giá là mười lăm đồng (15\$00) mà thôi. Về bán lẻ lại cho trong vòng quen lớn một ve hai cắt (0\$20) - mỗi ve lời 5 su, một trăm ve lời 5 đồng bạc, mười hộp lời năm chục, một trăm hộp lời năm trăm đồng bạc!

Viết thơ đi, đừng bỏ qua dịp làm té tiền, ồng lùn. Ban đầu lời ít sau lời nhiều, bán buôn quen thói, làm giàu chẳng bao lâu!

Cho không! Hãy coi chợ kỹ - Kể từ ngày nay một trăm người nào gởi thơ đến mà mua dầu trước, hãng Annam Hào-vinh Công-ty sẽ vui lòng gởi cho không một kilo x-bông mặt-xây thiết, hiệu ngựa một sừng. (La Licorne), tốt nhất trong cõi Đông-dương hay là một ve dầu thơm Essence pour Lotion: Eau de Cologne, Quinine, foin coupé để làm đủ một lít các thứ dầu thơm ấy, tùy thích ai muốn thì nào cũng được! Hãy viết thơ mau đi, đừng bỏ mất cơ hội làm té tiền ồng lùn.

Hãng Annam, Hào-vinh & Co
146 bis Rue Lefebvre Saigon.
Kính đôn.

CORDONNERIE-CHAPELLERIE TONKINOISE

GRAVURE SUR METAUX ET MAHRES

NGUYỄN-CHÍ-HÒA

SAIGON - 83, Rue Catinat, 83 - SAIGON



TIỆM ĐÓNG GIẤY của tôi làm theo kiểu *Langsa* kim thời.

Tôi làm kỹ càng và thiết tình bằng các thứ *Da bên tây hết* và tinh phải giá không mất, chớ không phải như chỗ khác làm pha *Da-xấu* mà bán rẻ.

Tôi có bán nhiều kiểu nón *Casque* thiết nhẹ và chắc, lợp bằng *Ni-xam* bố *Trắng và Vàng*.

Tôi cũng có thợ giỏi khắc *Con-đầu* *Bằng-đồng* chạm *Mộ-bia* đá *Cam-thạch* để mà.

Có sẵn *Sách Mẫu (CATALÔ)* đủ kiểu và các thứ màu da gởi đến cho *Qui vị* lựa.

BÁN-SỈ CÓ GIÁ RIÊNG.

NGUYỄN-CHÍ-HÒA Kính mời.

SOCIÉTÉ DES TABACS

DE L'INDOCHINE

(Đông-dương Yên đĩnh Công-ty)

Tư-bản: 6.000.000 fr.

Chính sđ Công-ty tại PARIS

Sđ Cai-trị và công-xưởng tại HANOI

Đón-điền trồng thuốc lá tại KIM-XUYẾN và VĂN-KHÉ

Hiện có những thẻ sau này gởi bán trong các hiệu:

XÌ-GÀ. NINA.

Thuốc chữa vãn:

COQ (Con gà)

vãn vãn

Và thẻ thuốc lá vãn, chiếu khách, hiệu

PAGODE (Cái chùa)

Thuốc vãn:

FAVORITES.

MÉTROPOLES

vãn vãn

Và thẻ thuốc lá vãn, chiếu khách, hiệu

PAGODE (Cái chùa)

Advertisement for VICHY CELESTINS mineral water, listing various brands like VICHY GRANDE-GRILLE, VICHY HOPITAL, and VICHY-ÉTAT BIÈU TÈ.

Advertisement for ELIXIR TONIQUE ANTICLAIREUX, featuring an image of a bottle and text describing its benefits for health and vitality.

Advertisement for M. F. MICHEL, CAFFORT, featuring a logo and text about mechanical services and products like watches and bicycles.

Handwritten signature and date: Saigon le 24/10/19

Handwritten signature

Saigon - Imp. de l'Union
L'Administrateur Gérant: NGUYỄN-VĂN-DŨA